

données utilisées. Partant d'une source commune, les résultats de chaque étude indiquent un classement fiable du français comme quatrième langue d'Internet, juste derrière l'anglais, le chinois et l'espagnol. En répartissant les micro-indicateurs en grandes catégories (« internautes », « contenu », « finalité », etc.), différentes manières peuvent être envisagées pour évaluer le poids de la langue sur Internet et avoir une vision plus fine.

Les médias francophones internationaux. Bien qu'il compte de nombreux opérateurs publics, le secteur audiovisuel se caractérise par une forte concurrence dont l'intensité s'est accrue avec le développement du numérique et la variété des modes de consommation (en chaîne, à la demande, en ligne...). À cet égard, le nombre d'acteurs francophones ou, plus précisément, de distributeurs de contenus francophones, même lorsqu'ils appartiennent à des non-francophones, est un exemple clair de la projection de la langue française.

De plus en plus de pays francophones ont renforcé l'intérêt et l'appétit, notamment sur le continent africain. En plus de faire référence à la chaîne française TV5MONDE ou à l'Association (MFP), sa mission principale et son objectif est de fournir divers contenus français en provenance des pays francophones (ou directement produits par les pays francophones), et de nombreuses chaînes régionales ou internationales sont également diffusés directement en français ou sous-titrés Informations, programmes, films, documentaires, etc. TV5MONDE est bien entendu la première chaîne française dans le monde. Il rassemble en moyenne près de 60 millions de téléspectateurs chaque semaine.

REFERENCES

1. Office québécois de la langue française : https://www.oqlf.gouv.qc.ca/francisation/entreprises/201610_guide.pdf
2. L'organisation international de la francophonie <http://observatoire.francophonie.org/le-francais-langue-de-communication-et-des-affaires/le-francais-dans-les-medias-et-sur-internet/>
3. Mission laïque Française : <https://www.mlfmonde.org>

УДК 821.111(73) – 31 Керуак. 09

Дюрба Д. В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАЦІЙНОГО МОНОМІФУ В РОМАНІ ДЖ. КЕРУАКА «БРОДЯГИ ДХАРМИ»

Дж. Кемпбелл у монографії «Герой із тисячею облич» (1949) проаналізував міфи народів світу і, спираючись на теорію психоаналізу, ввів поняття універсальної історії, вічного сюжету, який назвав «мономіф подорожі». На думку вченого, перед тим, як міф дійде до кульмінаційної стадії, а герой здобуде власне статус героя, він має пройти через ряд випробувань. Схематично сюжет цього мономіфа зображений так: усамітнення героя – його ініціація – повернення героя. В романі Джека Керуака «Бродяги Дхарми» мономіф подорожі реалізується особливим чином, адже певні його етапи в романі пропущено, певні – прописано детальніше за інші, а певні етапи взагалі повторюються декілька разів. Мономіф подорожі є важливим складовим елементом американського світу, а ідея обраності, що полягає у підкоренні та ушляхетнюванні простору, є суттєвою рисою американської літератури, що базується на концепції фронтиру і як географічної, і як ментальної категорії та полягає у прагненні постійного його пересування вперед.

Ключові слова: Керуак, «Бродяги Дхарми», мономіф, мономіф подорожі, єдиний міф, ініціація, шлях героя, випробовування героя

*In his monograph *The Hero with a Thousand Faces* (1949), J. Campbell analyzed the world peoples' myths and, based on the theory of psychoanalysis, introduced the concept of universal history, the eternal plot, which he called the "journey monomyth". According to the scientist, before the myth reaches its culminating stage, and the character acquires the status of a hero, he must go through a series of tests. Schematically, the plot of this monomyth is depicted as follows: the solitude of the hero - his initiation - the return of the hero. In Jack Kerouac's novel *The Dharma Tramp*, the journey monomyth is recreated in a special way, because some of its stages in the novel are omitted, some are spelled out in more detail than others, and certain stages are generally repeated several times. The journey monomyth is an important component of the American world perception, and the idea of election, which is to conquer and ennoble the world, is an essential feature of American literature based on the concept of the front as a geographical and mental category and seeks to constantly move forward. In our opinion, despite the fact that the structure of the hero's journey more or less coincides in all myths, in art there are often numerous deviations from the general scheme, changing accents, avoiding some journey stages and expanding other ones, which contain important information.*

Keywords: Kerouac, "The Dharma Bums", hero's journey, the monomyth.

Дж. Кэмпбелл в монографіях «Тисячеликий герой» (1949) проаналізував міфи народів світу, опираючись на теорію психоаналізу, ввів поняття універсальної історії, вічного сюжету, який назвав «мономіф». Згідно з думкою вченого, перш ніж міф дійде до кульмінації, а герой отримає статус героя, він повинен пройти через ряд випробувань. Схематично сюжет мономіфа зображається так: уєдинення героя – його ініціація – повернення додому. В романі Джека Керуака «Бродяги Дхарми» мономіф подорожі реалізується по-особливому, так як деякі його етапи в романі опущено, деякі описано детальніше, інші ж взагалі повторюються декілька разів. Мономіф – важлива складова американського світу, а ідея обраності, яка заключається в покоренні та облагородженні простору, є важливою рисою американської літератури, базуючоюся на концепції фронтира і як географічної, і як ментальної категорії. Ми вважаємо, що незважаючи на те, що структура подорожі героя во всіх міфах більш-менш збігається, в художньому творчестві часто спостерігаються певні відхилення від загальної схеми, зміщення акцентів, уникнення одних і розширення інших етапів подорожі, які несуть в собі важливу літературознавчу інформацію.

Ключевые слова: Керуак, «Бродяги Дхармы», мономіф подорожі, мономіф, єдиний міф, ініціація, шлях героя, випробування героя.

Тема міфу, його функцій та їхніх особливостей і змін повсюди виростає у студіях літературознавців кінця ХХ та початку ХХІ ст. Здебільшого дослідники сходяться у тезах, що міф відтворюється у сюжетах художніх творів та реалізується внаслідок повторення певних універсальних мотивів. Термін «мономіф подорожі» було введено в ужиток Дж. Кемпбеллом у монографії «Герой з тисячею облич» (1949) [3]. Вчений здійснив аналіз міфів народів світу крізь призму психоаналізу і прийшов до висновку, що існують «вічні сюжети», універсальні історії, в яких

герой задля здобуття статусу героя має пройти через ряд етапів-випробувань. Дж. Кемпбелл поділяє мономіф подорожі на сепаративну, лімінальну стадії та стадію повернення. Тобто для того щоб стати героєм, потрібно спершу порушити власні соціальні ролі, змінити статус, опинитися в ситуації вибору (стадія сепарації). Далі – подолати перешкоди, певний час перебувати у проміжному стані, померши для того, щоб відродитися в новому статусі (лімінальна стадія) і (не) повернутися до звичайного життя (стадія повернення).

На нашу думку, в романі «Бродяги Дхарми» мономіф подорожі реалізується так. Головним героєм і оповідачем роману виступає Рей Сміт. Початок сепаративної стадії, коли герой відчуває покликання до мандрів, у романі відсутній. Сюжет розпочинається з того, як Рей Сміт уже знаходиться в подорожі. Він передчуває, що ця подорож буде відрізнитися від попередніх, але поки що не знає, чим саме. Уже на початку мандрівки Рей вважає своєю місією пізнання істини, хоч і не розуміє всієї глибини, що міститься в цьому завданні. Рей зустрічає вісника – в потяг разом з ним застрибує маленький непримітний чоловік, що блукає з міста у місто. Герой вбачає знак у тому, що цей чоловік носить з собою маленький клаптик паперу, з якого щодня читає молитву святій Терезі, і вважає його «the first genuine Dharma Bum I'd met» [1, с. 9]. Після цієї зустрічі, за Дж. Кемпбеллом, відбувається містичне «пробудження Самості» героя. В романі це реалізується через роздуми героя над своєю долею: «Well, there, and what difference did it make? “What’s going to happen to me up ahead?” ... “Wa? Where am I, what is the basketbally game of eternity the girls are playing here by me in the old house of my life, the house isn’t on fire is it?” but it's only the banding rush of waves piling up higher closer high tide to my blanket bed» [1, с. 7–8].

Наступний етап міфологічної подорожі – зустріч героя із захисником, який виступає силою, що надалі його скеровуватиме. Дж. Кемпбелл зазначає, що таким захисником може бути чарівник, старий мудрець чи вчитель. В романі Рей знайомиться на поетичних читаннях з Джефі Райдером, образ якого одразу ж виділяє серед загальної маси і яким захоплюється, бо ««...» he was the only one who didn't look like a poet, though poet he was indeed» [1, с. 11]. Цілий вечір вони проводять в розмовах про дзен-буддизм і, хоча Рей в полеміці наголошує, що дотримується власних поглядів на буддизм і його не цікавлять національний колорит та міфологія, зрештою він визнає, що вчення Джефі мало на нього вплив. «But I can't recreate the exact (will try) brilliance of all Japhy's answers and come-backs and come-ons with which he had me on pins and needles all the rime and did eventually stick something in my crystal head that made me change my plans in life» [1, с. 13]. Окрім цього, Джефі переконує Рея порушити його принцип безшлюбності, якого Рей дотримувався протягом цілого року, бо був переконаний, що цього вимагає буддистська доктрина. Також, за Дж. Кемпбеллом, захисник має забезпечити героя амулетами, що виступатимуть оберегами проти злої сили або допоможуть її здолати. Так, під час спільного походу Джефі дарує Рею дерев'яні чотки-амулет, взуття, а пізніше ще й допомагає вибрати гірське спорядження. Сюжет мономіфу розгортається – герой виявляє, що сили добра на його боці і можна продовжувати шлях.

Далі, згідно із мономіфом квесту – стадія подолання першого порогу. Тут герой просувається вперед, доки не зустріне охоронця порогу, що відділяє земне царство від царства, яким правлять вищі сили. В романі це зображено через похід в гори Рея разом із друзями – Джефі та Генрі. Рей детально описує ретельну підготовку до

походу і те, як наставник Джефі навчає його всім деталям похідного життя. Краєм невідомого, в який герой проектує зміст несвідомого, в романі виступають гори. Не дивлячись на красу пейзажів, якими Рей щиро насолоджується, власне гори видаються йому страшними, похмурими, в їхньому описі завжди превалюють темні кольори. Дорогою друзі зустрічають жінку, яка, дізнавшись, що вони прямують на гору Меттерхорн, ніби попереджаючи, каже, що навіть за гроші не пішла би туди.

Дж. Кемпбелл наголошує, що перехід порогу – це форма самознищення, що справжній герой може зайти за межі людського світу і вільно повернутися назад. Дорогою до вершини Рей втомлюється від того, що має швидко йти, йому фізично не вистачає сили, аби підкорити гору Меттерхорн. Вже під самою верхівкою героєм заволодіває нездоланий страх, що поєднується зі втомою. Рей дратується, падає, але з останніх сил йде за Джефі. Зрештою він все-таки терпить поразку, так і не підкоривши вершину, але відчуває, що це ще не кінець випробування, думки не полишають його: «Oh what a life this is, why do we have to be born in the first place, and only so we can have our poor gentle flesh laid out to such impossible horrors as huge mountains and rock and empty space» [1, с. 83].

Наступний етап мономіфу подорожі – «в череві у кита», під час якого герой має «народитися заново». В романі цей етап представлений рядом епізодів, що описують перебування Рея вдома. Він пише і ходить до лісу, щоб займатися медитаціями. Втілюючи в життя ідеї Джефі, Рей відмовляється від комфорту і затишку, що спричиняє конфлікти з рідними, які не розуміють і не розділяють його захоплення буддизмом. Медитуючи в лісі, Рей навчився впадати в глибокі трансї, під час яких у нього трапляються видіння, де герой знаходить відповіді на численні питання, що давно його турбували: «I immediately fell into a blank thoughtless trance wherein it was again revealed to me “This thinking has stopped” and I sighed because I didn’t have to think any more and felt my whole body sink into a blessedness surely to be believed, completely relaxed and at peace with all the ephemeral world of dream and dreamer and the dreaming itself» [1, с. 134]. Ці трансї і є символічним подоланням порогу – адже Рей навчився керувати процесами самопізнання, які є межею реального та ірреального світів. Під час цього етапу Рей розуміє, що отримав силу, знання, він навіть вчиться застосовувати його на практиці. Тепер він остаточно утверджується в думці провести літо в горах, працюючи пожежним спостерігачем, як і обіцяв Джефі.

Далі йде стадія власне ініціації. Рей долає відстань в три тисячі миль до Каліфорнії, де на нього чекає Джефі і літо в горах. Він продовжує медитативні практики, причому долати шлях героєві стає важче, аніж під час інших подорожей, він починає відчувати, бачити речі, які раніше були недоступними для розуміння. «After that whole winter and early spring of incredible peace sleeping on my porch and resting in my woods, the stint of hitchhiking was harder than ever and more like hell than ever» [1, с. 151]. Етап зустрічі з богинею в романі відсутній. Дж. Кемпбелл стверджує, що в деяких варіантах мономіфу квесту герой минає жінку-звабницю, бо для істинного героя жіноче начало є нестерпним внаслідок його пов’язаності із царством порочної матері. Так, Рей намагається дотримуватися свого правила недоторканності. Наступний етап мономіфу подорожі – кульмінація ініціації, процес, під час якого герой досягає божественного стану, коли він долає останню межу незнання. В романі ця стадія співвідноситься із двохмісячним перебуванням Рея на самоті в горах, подією, до якої він готувався майже рік, якої прагнув і боявся одночасно. Цього разу у Рея немає наставника, він отримав все необхідне – знання і

спорядження – раніше від Джефі. Рей долає міста і містечка, прибуває на північний захід, у місця, де раніше ніколи не бував, прибуває до посту пожежників, швидко проходить навчання з техніки безпеки. На гору його ведуть два провідника, всі їдуть верхи на конях. Примітно, що погода при цьому похмура, йде дощ, дорога стає дедалі важчою. Рей навіть порівнює себе з монахом. Провідники доводять Рея до його хижі, пояснюють йому, як все влаштовано, і йдуть, лишаючи Рея наодинці зі своїми страхами: ««...» I was alone on Desolation Peak for all I knew for eternity, I was sure I wasn't going to come out of there alive anyway» [1, с. 233]. Дж. Кемпбелл пише, що подолання власних обмежень у муках – ознака процесу духовного росту, що і відбувається з Реєм під час чергування на горі.

Остання стадія мономіфу квесту – повернення, коли герой має увійти зі сфери містичного у повсякденний світ, в романі відсутня. Сюжет закінчується тим, що задоволений Рей завершує свою роботу в горах. Ось як він описує свої останні хвилини на горі: ««...» I said “God, I love you” and looked up to the sky and really meant it. “I have fallen in love with you, God. Take care of us all, one way or the other”. «...» Then I added. “Blah”, with a little grin, because I knew that shack and that mountain would understand what that meant, and turned and went on down the trail back to this world» [1, с. 243]. Умиротворення і спокій, який Рей знайшов на горі, дають підставу зробити висновок, що він успішно пройшов ініціацію і здобув жадану свободу жити.

«Література подорожей завжди була тісно пов'язана із конструюванням американської ідентичності. Вона займає місце між фактом і вигадкою та оголює культурні засади й розкриває динамічні бажання та страхи як людини що подорожує, так і публіки, що читає» – зазначається у «Кембріджському путівнику з американської літератури подорожей» [2, с.5]. Мономіф подорожі є важливим складовим елементом американського світу, а ідея культурної місії, що полягає у підкоренні простору, є суттєвою рисою американської літератури, що базується на концепції фронтиру і як географічної, і як ментальної категорії та полягає у прагненні постійного його пересування вперед. На нашу думку, не зважаючи на те, що структура подорожі героя більш-менш співпадає в усіх міфах, у художній творчості часто спостерігаються численні відхилення від загальної схеми, змінення акцентів, уникнення одних і розширення інших етапів подорожі, які несуть в собі важливу інформацію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kerouac J. The Dharma Bums. N. Y. : Penguin Books, 1960. 244 p.
2. The Cambridge Companion to American Travel Writing / Ed. by Judith Hamera and Alfred Bendixen. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 294 p.
3. Кемпбелл Дж. Герой із тисячею облич. Київ: Видавничий дім «Альтернативи», 1999 рік, 392 с.
4. Лосев А. Ф. Форма. Стиль. Выражение. Москва. : Мысль, 1995. 940 с.
5. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів : Видавництво «Астролябія», 2013. С. 329–352.

УДК 811.111'06'42

Ефендієва С.М., Потапова С. С., Хребтова Д. О.
Полтавський державний медичний університет, м. Полтава
НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ТЕКСТУ У
МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ